

Rys historyczny

Gmina Sieciechów jest położona w południowo-wschodniej części powiatu kozińskiego. Nazwę swą bierze od znanego Pallatyna z czasów Księcia Hermana (1075) -Sieciecha. Ród Sieciecha wywodził się z książęcego rodu Starzów Toporów, który rządził państwem Wiślan do chwili połączenia się z Polanami. Rejon Sieciechowa był więc siedzibą książąt. Jak stwierdza Gall Anonim, pomiędzy Sandomierzem a Płockiem nie było znacniejszego grodu jak sieciechowski. Bronił on państwa polskiego przed napadem Litwinów, Jaddtwinów i Tatarów. Gród, jak i ziemia leżąca w niecce sieciechowskiej był własnością rodu Sieciecha do 1132 roku. Wówczas to gród stał się siedzibą kasztelani, którą pozostał do połowy XIII wieku. Z Sieciechowem od niepamiętnych czasów związane są leżące wówczas wzdłuż Wisły: Wola Klasztorna, Mozolice, i Psary. Od 1232 roku Sieciechów był miastem na prawie magdeburskim. Utrzymywał się z rolnictwa, rzemiosła i rybołówstwa. Miasto zubożało w wyniku pożarów, napadów Kozaków oraz wylewów Wisły. Prawa miejskie Sieciechów utracił w 1869 roku.

- gród z XI-XIV w.
- zamek królewski z XIV w.

Pierwsza wzmianka o Sieciechowie pochodzi z XI wieku od Galla Anonima, który wspomina iż nie było znacniejszego grodu między Sandomierzem a Płockiem. Ród Sieciecha wywodzi się z książęcego rodu Starzów Toporów (w herbie topór z gwiazdą), który rządził Wiślanami, aż do połączenia z Polanami. Sieciech Starszy był palatynem i wojewodą Władysława Hermana i przywódcą buntu wobec króla Bolesława Śmiałego w 1079 r. W Sieciechowie więziony był najstarszy syn Władysława Hermana - Zbigniew. Do przejęcia władzy Sieciech skazany został na banicję i w 1132 roku Bolesław Krzywousty zakończył panowanie tego rodu. Gród zlokalizowany był przy głównym nurcie rzeki w miejscu nazywanym dziś Wójtową Górą (1 km od Sieciechowa), oblewany przez Wisłę od północy i południa, osada rzemieślniczo-handlowa zwanej "Ostrowem Wielkim". Zadaniem jego było kontrolowanie ważnych szlaków na Wiśle i Wieprzu, bocznych odnóg strzegły pomniejsze grody pomocnicze. Od XII do XIII wieku siedziba kasztelanii, opiera się wielokrotnie najazdom Tatarów, Litwinów i Jałwingów. W 1232 roku po śmierci księcia Leszka Białego, w czasie sporów o opiekę nad nieletnim spadkobiercą, księżę Konrad Mazowiecki wiązał tu wdowę po Leszku Białym, błogosławioną Grzymisławę z synkiem Bolesławem Wstydlwym. Wydostał się im stąd pomógł rycerz Klemens z Ruszczy.

Po zmianie koryta Wisły w latach 1342-52 gród nie spełnia już roli kontrolnej na Wiśle - gród zmienia swoje położenie z prawego na lewy brzeg rzeki i traci swoje znaczenie.

Zapewne w 2 poł. XIV w. król Kazimierz Wielki wznosi tu murowany zamek na kamiennym fundamencie na wysoczyźnie przy samym korycie Wisły w jej zakolu. Miejsce to sąsiaduje obecnie z ruinami "dąblińskiego" Fortu Bema i odległe jest od Sieciechowa o 3 km. Po Unii z Litwą obiekt traci swoje znaczenie i ostatnia o nim wzmianka pisana pochodzi z 1575 roku. Wtedy to w na błoniach folwarku zbyczyńskiego wzniesiono szepę otoczoną rowem, w której obradował Sejm Rzeczypospolitej. Jedną z partii zwana francuską udaje się na naradę do ruin zamku sieciechowskiego (i od tej pory zwana jest sieciechowską). W końcu XVIII w. ksiądz Siuczyński (proboszcz koziński, historyk) widział już resztkę ruin zamkowych.

Dziś w miejscu po zamku można znaleźć kamienie, fragmenty cegieł i ceramiki. Istnieje też hipoteza, że relikty zamku znajdują się obecnie w korycie Wisły.

PRZYRODA, TURYSTYKA, REKREACJA

W Sieciechowie znajduje się największe w powiecie (17,32 ha) jezioro zwane „Czaple”. Duża powierzchnia i czysta woda stwarza wspaniałe warunki do wypoczynku i uprawiania sportów wodnych. Ponadto jezioro jest „rajem” dla wędkarzy. W gminie, na spragnionych ciszy, kontaktów z naturą i czystego powietrza wczasowiczów czekają gospodarstwa agroturystyczne. Ponadto niewielka lesistość miny i jej położenie w pradolinie Wisły decydują o wyjątkowych walorach przyrodniczych tego obszaru. Szerokie, nieuregulowane koryto Wisły z licznymi wyspami stwarza dogodne warunki życia dla bardzo wielu gatunków flory i fauny.

Na terenie Gminy Sieciechów znajduje się wiele miejsc i budynków wpisanych do rejestru zabytków. We wsi Opactwo zwiedzający mogą zobaczyć zespół kościelno-klasztorny, który wzniesiono w latach 1739-48. Stanowi on zespół murowanych budynków barokowych z pozostałościami romańskimi. Wewnątrz znajduje się polichromia Szymona Mańkowskiego przedstawiająca portrety Bolesława Chrobrego i Sieciecha. W Sieciechowie znajduje się Kościół

parafialny św. Wawrzyńca, który został wzniesiony w latach 1710-69. Większość wyposażenia w kościele pochodzi z XVIII wieku, polichromia z wieku XIX. W XIX-wiecznej dzwonnicy znajdują się dwa zabytkowe dzwony (jeden gotycki z 1459, drugi z 1869 roku). Oprócz tego do ciekawych zabytków tej gminy należą Fort VII we wsi Głusiec i ruiny Fortu Wannowskiego we wsi Nagórnik. W Sieciechowie na ulicy Parył, na głębokości 70 cm odnaleziono unikatowy chodnik z dębowych bali, zabytkowy jest także rynek Sieciechowa, który swój kształt przybrał ok. 300 lat temu. W Zajezerzu godny uwagi jest wybudowany ok. 1917 roku budynek dworca kolejowego. W całej gminie można spotkać przydrożne kapliczki i krzyże z początku XX wieku, a także drewniane domy z końca XIX wieku. Oprócz zabytków, na terenie gminy są również Miejsca Pamięci Narodowej, m.in. mogiła pomordowanych partyzantów BCH i AK na cmentarzu w Opactwie, oraz pomniki: J. Piłsudskiego w Zajezerzu, 28 PAL w Zajezerzu i kpr. Michała Okurzałego w Zajezerzu.

GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA

Gmina Sieciechów jest gminą typowo rolniczą o wysokich walorach środowiska naturalnego, przyrodniczego i kulturowego. Położona jest w dorzeczu rzeki Wisły, która stanowi 50% wszystkich wód przepływających przez jej teren. 71% powierzchni gminy stanowi użytki rolne-gleby o wysokim wskaźniku bonitacji gleb. Na jej terenie jest 1329 gospodarstw rolnych a dominującymi uprawami są zboża (68% zasiewów), warzywa, okopowe i pastewne.

Jedynym zakładem pracy jest Zamrażalnia Owoców i Warzyw w Zajezerzu. Natomiast przedsiębiorstwo wielobranżowe „Carbo Stal” oraz spółka handlowa Zbigniewa Kamionki zaopatrują rolników w środki do produkcji rolnej, a inwestorów w materiały budowlane.

Rolniczy charakter gminy stwarza możliwości powstawania nowych podmiotów w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, natomiast obecność dużego jeziora oraz dobre połączenie komunikacyjne, które zapewnia rozwinięta sieć autobusowa oraz przebiegająca przez teren gminy linia kolejowa na trasie Dęblin-Radom są atutem inwestowania w budownictwo rekreacyjno - wypoczynkowe i rozwój sportów wodnych.